Akademia Muzyczna im. Stanisława Moniuszki w Gdańsku
Wydział Instrumentalny

Wojciech Fudala

Indywidualizm języka muzycznego Mieczysława Wajnberga w kontekście polityczno-historycznym w XX-wiecznej Europie na przykładzie sonat na wiolonczelę i fortepian nr 1 op. 21, nr 2 op. 63 oraz sonaty na wiolonczelę solo nr 1 op. 72

Promotor: dr hab. Tadeusz Samerek

Inspiracją do wyboru twórczości Mieczysława Wajnberga jako temat niniejszej pracy jest głębokie przekonanie jej autora o bardzo wysokiej jakości, jaką reprezentuje przytoczony w pracy repertuar oraz szczera potrzeba do popularyzowania tej muzyki.

Celem niniejszej dysertacji jest przedstawienie jak najdokładniejszego obrazu polskiego kompozytora Mieczysława Wajnberga oraz wykazanie silnego związku pomiędzy jego tragicznym życiem oraz jego twórczością. Biografia Mieczysława Wajnberga może służyć za przykład ludzkiej tragedii, jaka była częścią historii XX-wiecznej Europy. W trakcie swojego życia kompozytor doświadczył dwóch najokrutniejszych reżimów – Nazistów i Sowietów. Cierpiał jako Żyd, jako polski uchodźca oraz jako obywatel i artysta działający w Związku Radzieckim w najmroczniejszych dekadach w historii tego totalitarnego państwa. Te okoliczności musiały wywrzeć wpływ na tworzoną przez niego muzykę, co zresztą kompozytor wielokrotnie podkreślał. Aby wykazać w sposób wyrazisty wpływ tych wydarzeń na twórczość kompozytora, autor pracy ukazuje temat poczynając od najszerszego kontekstu, następnie ukazując konkretne przykłady w muzyce Mieczysława Wajnberga.

Pierwszy rozdział poświęcony jest sytuacji politycznej i socjalnej w XX-wiecznej Europie. Autor demonstruje kształtowanie kultury i sztuki przez władze totalitarne – w Trzeciej Rzeszy oraz Związku Radzieckim.

W drugim rozdziale autor przedstawia prywatny i zawodowy profil Mieczysława Wajnberga. Przedstawienie skomplikowanej i dramatycznej historii rodziny Mieczysława Wajnberga ma wielkie znaczenie dla konstrukcji niniejszej pracy. Jednym z podstawowych celów

tego rozdziału jest ukazanie czytelnikowi politycznego kontekstu w życiu kompozytora oraz jego sytuacji jako artysty tworzącego w Związku Radzieckim.

Rozdział trzeci stanowi rdzeń tej dysertacji. Jest to analiza indywidualnego języka muzycznego Mieczysława Wajnberga na przykładach muzycznych: Sonata na wiolonczelę i fortepian nr 1 op. 21, Sonata na wiolonczelę i fortepian nr 2 op. 63 oraz Sonata na wiolonczelę solo nr 1 op. 72. Analiza obejmuje opis podstawowych komponentów dzieła muzycznego. Autor między innymi wskazuje przykłady wpływów muzyki polskiej i żydowskiej, jakie można odszukać w utworach Wajnberga. Jako interpretator dzieł przytoczonych w niniejszej pracy, autor wybiera konkretne przykłady, w których doszukuje się on silnych związków pomiędzy życiowymi dramatami kompozytora, a jego muzyką.

Niniejsza praca jest syntezą wieloletnich artystycznych poszukiwań jej autora, które od kilku lat skoncentrowały się wokół sylwetki kompozytora Mieczysława Wajnberga. Jest ona wynikiem studiowania repertuaru oraz biografii kompozytora, jak również wielu wykonań jego utworów.

Do pracy dołączona jest płyta CD zawierająca nagranie następujących utworów:

- Mieczysław Wajnberg Sonata na wiolonczelę solo nr 1 op. 72
- Mieczysław Wajnberg Sonata na wiolonczelę i fortepian nr 1 op. 21
- Mieczysław Wajnberg Sonata na wiolonczelę i fortepian nr op. 63

Wybór kompozycji w ramach dzieła artystycznego podyktowany jest chęcią ukazania możliwie pełnego obrazu języka muzycznego kompozytora. Wszystkie trzy sonaty napisane zostały w różnych etapach życia Mieczysława Wajnberga i ukazują jego rozwój artystyczny.

Stanisław Moniuszko Academy of Music Gdańsk
Instrumental Faculty

Wojciech Fudala

Individualism of the musical language of Mieczysław Wajnberg in the political and historical context in the 20th century Europe on the example of Sonatas for cello and piano no 1 op. 21, no 2 op. 63, and Sonata for cello solo no 1 op. 72

Promoter: dr hab. Tadeusz Samerek

The reason for choosing Mieczysław Wajnberg music as a subject for this dissertation is a strong belief of its author in a highest value of the repertoire mentioned and a sincere need to popularize this literature.

The aim of the above dissertation is to present a wide picture of a Polish composer Mieczysław Wajnberg and to indicate a strong relationship between his tragic life and and his artistic creation. Mieczysław Wajnberg biography represents an example of a human tragedy which has been a part of European 20th century history. During his life the composer has experienced the two most terrible regimes – Nazis and Soviets. He has suffered as a Jew, as a Polish refugee and also as a citizen and artist in the darkest periods of the Soviet Union. Those circumstances had to leave an imprint on his music and the composer himself has accented this fact many times during his lifetime. To present that impact the author of the above thesis shows its subject from the widest view point to the particular examples in the music of Mieczysław Wajnberg.

The first chapter is devoted to the social and political situation of the 20th century Europe. The author demonstrates a formation of culture and art by totalitarian authorities – both in Soviet Union and Third Reich.

In the second chapter the author describes a private and professional profile of Mieczysław Wajnberg. Presentation of a complicated and dramatic history of Wajnberg family takes an important space in the above thesis. One of the main goals of this chapter is to show the reader a political context of Mieczysław Wajnberg life and his situation as an artist in the Soviet Union.

The third chapter contains a core of the above thesis. It is an analysis of the individual

musical language of Mieczysław Wajnberg based on a musical examples: Sonata for cello solo no 1 op. 72, Sonata for cello and piano no 1 op. 21, Sonata for cello and piano no 2 op. 63. The analysis includes a description of main components of musical work. By analyzing musical aspects the author indicates influences of Polish and Jewish folk music which can be found in the works of Mieczysław Wajnberg. As an interpreter of the compositions mentioned in the paper, its author chooses particular musical examples in which he would find a strong link between the drama of composers life and his music.

The above dissertation is a synthesis of many years of artistic development of its author, which have for some time been focused around the figure of the composer Mieczysław Wajnberg. It is a result of studying the repertoire and composers biography, as well as many performances of his works.

Attached to this dissertation is a CD containing the following pieces:

- Mieczysław Wajnberg Sonata for cello solo no 1 op. 72
- Mieczysław Wajnberg Sonata for cello and piano no 1 op. 21
- Mieczysław Wajnberg Sonata for cello and piano no 2 op. 63

The repertoire chosen for the artistic work represents a wide range of music written for cello by Mieczysław Wajnberg. All three sonatas were written in a different periods of composers life. As a result the content provided in the dissertation shows a wide picture of composers musical language.